

Tájékoztató a „Hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását célzó egyéni fejlesztési tervek, élménypedagógiai, differenciáló pedagógiai módszerek alkalmazásán alapuló foglalkozástervek, tematikák kidolgozásáról”

A tájékoztató az elvégzett tevékenységekről: A program megtervezése a hh és a hhh tanulók fejlesztését célozta meg. Ennek tükrében az oktatási folyamat egyik legfontosabb célja annak kialakítása, hogy a tanulóknál kialakuljon az egész életen át tartó tanulás (LLL) igénye, ehhez elengedhetetlen a tanulóhoz való pozitív beállítódás. Valójában ez egy hosszú folyamat eredményeként jön létre, és mind az iskolának, mind a szülőknek nagy a felelőssége kialakításában. Ehhez készítettük el a fejlesztési lehetőségeket és adtunk útmutatást a különböző módszerek oktatási célú hasznosítására akár tanórán, akár tanórán kívül. Fontos tényezőként szerepel a tanulói motiváció kialakítása.

Miután a tanulási motiváció a tanulási folyamatban keletkezik, így összefüggésben van az önszabályozó tanulás kialakításával. Ebben a folyamatban a tanulót részesévé kell tenni saját tanulási folyamatainak. Az önszabályozás nem más, mint a saját, szükségleteinkkel összhangban álló célok megfogalmazásának képessége.

Ez a tanulók nagy részénél nem található meg, úgy gondoljuk ez a pedagógus feladata is kell, ennek kialakítása.

A pedagógus feladataiként határoztuk meg tehát:

- Külső szabályozás, indirekt irányítás
- Belső szabályozás kialakításának segítése
- A tanuló fokozott önállóságának biztosítása
- Tanulási nehézségek fellépésének megelőzése, felismerése
- Egyéni tanulási módszerek megismerése, helyes technika kialakítása
- Többféle tanulási technika, stratégia bemutatása
- A tanulás pszichológiai feltételeinek biztosítása
- Differenciált házi feladat adása
- Egyéni korrekció biztosítása.

A megfelelő tanulási stratégia kialakításához feltétlenül szükséges a tanuló befolyásolása. Egyáltalán nem mindegy, hogy egy reflektív vagy impulzív stílussal rendelkező tanulóval dolgozunk együtt, de ugyanilyen befolyásoló tényezőként kell számón tartani a különböző

érzéketi modalitásokat. Vannak tanulók, akik inkább hallás útján szerzik be az információkat, mások inkább vizuális típusúak, de vannak, akik mozgás-tapintás útján tanulnak hatékonyabban. A különböző tanulási stratégiák kialakításakor ezeket figyelembe kell venni. Fontos a kollégák kellő felkészülése, felkészítése erre a tevékenységre. Ez állandó kooperatív munkát igényel a fejlesztő és gyógypedagógussal valamint az együtt dolgozó kollégák között is.

Fontos tevékenységi formának ítéljük a projekt módszer alkalmazását hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknál.

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata. Középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempont szerint elemezve, komplex módon dolgoznak fel. A projektmódszer legfontosabb értéke maga a munkafolyamat. Az egyéni munka mellett megjelenik a csoportos tevékenység, az együttműködés, (kooperativitás). Mindenki saját képességei, egyéni tapasztalatai alapján járul hozzá a csoport munkájához. A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és a közös tevékenységre épít. Egyik fő jellegzetessége a résztvevők nagyfokú szabadsága, önállósága. A projektmódszer alkalmazásával kilépünk a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretből. Az ismeretszerzés a különböző tevékenységek során alkotó módon történik. Nem a pedagógus adja át az ismereteket, hanem a tanulók szerzik meg azokat a tevékenységek során. Tanítás, ismeretátadás, ismeret felhalmozás helyett a tanulás, az ismeretszerzés, és a képességfejlesztés kerül előtérbe.

A projekt megvalósítása során a hangsúly az együttes munkálkodáson, egymás segítésén, elfogadásán, a kommunikációs készségek, technikák elsajátításán van. Ha ez valóban sikerül, akkor érvényesülhet a projekt didaktikai hármas alapelve: átélés – ismeretszerzés – megértés.

Másik fontos tevékenységi forma az élménypedagógiai módszerek alkalmazása, annak kipróbálása és az egyénre, csoportra gyakorolt hatásának a megfigyelése.

Az élménypedagógia lényege a személyközpontúság, ami mind az egyén, mind a csoport fejlődésére és sikerességére törekszik. A cél bevonni a résztvevőket a tanítás-tanulás folyamatába gyakorlatok révén, ami próbára teszi értékeiket, tudásukat, meggyőződéseiket, interperszonális képességeiket és kreatív gondolkodásukat. A lényeg, hogy a tanulók tapasztalati úton tegyenek felfedezéseket, ezáltal önmaguk segítve saját fejlődésüket. Élménypedagógia során a csoport tagjai biztonságos, kontrollált körülmények között végzik feladataikat. Fontos, hogy nagy hangsúlyt kapjon az értékelés, pozitív megerősítés. A

csoporthmunka során minden tanuló aktív részvételét kell elérnünk, máskülönben nem érjük el a kitűzött célt. Az élménypedagógia alapelvei megtalálhatók a szabadtéri nevelésben, a kalandpedagógiában, az emberközpontú pedagógiában, a szabadidő- pedagógiában, a játékpedagógiában. A módszer próbál felkészíteni a való világban történő helytállásra. Szem előtt kell tartani, hogy ez a módszer sokkal inkább az „önirányításról” szól.

A tanítási órákon nagy hangsúlyt kell fektetnünk a hh és hhh gyerekeknél a személyes differenciálásra.

A differenciálás lényege, hogy alkalmazkodva a tanulók egyéni szükségleteihez a pedagógus nem ugyanazt és ugyanazon módon tanítja. Ennek oka a tanulók képességekben és tudásában fellelhető különbségekből ered. A módszer gyakorlatban történő alkalmazása egyelőre még mindig okoz nehézséget, kihívásokat.

Céloknaál figyelembe kell venni, hogy felelősek vagyunk a lemaradókért, de azokért is, akik kénytelenek bevárni a lemaradókat. A differenciálás eredményességét megtapasztalni lassú folyamat és egy újszerű pedagógusszerepet követel, ami szemléletváltással is jár.

A pedagógusok körében is meg kell értetnünk a differenciálás lényegét, főleg nagy osztály létszámnál és ismeret felújítás keretében a következőkre is figyelünk kell.

Hogyan differenciálunk?

- Mennyiségben
- Minőségben
- Időben
- Témában
- Tanulás módjában – tapasztalásra épülő, megfigyelésen, cselekvésen, alkotáson alapuló módszerrel
- Szóban, írásban
- Tanulás eszközeiben

A programban leírt módszerek a felsorolt tevékenységek felsorolásával, lehetőséget teremt a kollégák számára a különböző fejlesztő, differenciáló tevékenységek alkalmazására. A céltudatosan alkalmazott tevékenységek várhatóan előidéznek a tanulók jobb motivációját és lelkesebben vesznek részt a tanórákon. A kollégák körében pedig, az állandó fejlődés és módszertani megújulás lehetőségét vetíti előre. A fejlődés és az eredmények főleg a hosszú távú alkalmazás után lesznek mérhetőek és megfigyelhetőek.

Köröstarcsa, 2015. október 30.